

การเพาะเห็ด ในถุงพลาสติก

วัสดุและอุปกรณ์

1. อาหารเพาะ
2. หัวเชื้อเห็ด
3. ถุงพลาสติกทึบร้อน ขนาด 7x12 นิ้ว 9x13 นิ้ว
4. คอ และฝาครอบพลาสติกขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1-1.5 นิ้ว
5. สำลีสี่ ยางรัด และตะเกียบแอลกอฮอล์
6. ถังนึ่งไม่อัดความดัน หรือหม้อนึ่งความดัน
7. โรงเรือน หรือสถานที่บ่มเส้นใย และเปิดดอก

การเตรียมอาหารเพาะ

- * ซีลี้อยไม้ยางพาราแห้ง 100 กก.
- * รำละเอียด 5 กก.
- * ดิเกลียว 0.2 กก.
- * ปูนขาว (CaO) หรือหินปูน (CaCO₃) 1 กก.
- * ผสมน้ำให้มีความชื้น 60-70 %
- * คลุกผสมให้ทั่วควรนำไปใช้ทันที

วิธีการเพาะ

1. บรรจุอาหารเพาะ หรือซีลี้อยผสมลงในถุงพลาสติกทึบร้อน กดให้แน่นตั้งสูงประมาณ 2/3 ของถุง (น้ำหนักอาหารเพาะประมาณ 1 กิโลกรัม)
2. รวบปากถุงไล่อากาศออกสวมคอพลาสติก แล้วพับปากถุงพาดลงมารัดยางให้แน่น อุดด้วยสำลีสี่ หุ้มทับด้วยกระดาษหรือผ้าพลาสติก
3. นำไปนึ่งฆ่าเชื้อจุลินทรีย์ในถังนึ่งไม่อัดความดันหรือใช้หม้อนึ่งความดันอุณหภูมิ 90-100 องศาเซลเซียส เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมง ปล่อยให้เย็น
4. นำถุงอาหารเพาะออกมาใส่เชื้อเห็ดสกุลนางรม (นางรม นางนวล ภูฎาน และฮังการี) โดยตั้งจุกสำลีสี่ออก แล้วฉีกปากขวดหัวเชื้อที่เปลาไฟ เทหัวเชื้อลงถุงอาหารเพาะประมาณ ถุงละ 15-20 เม็ด จากหัวเชื้อที่เลี้ยงในเมล็ดข้าวฟ่าง (โดยเขย่าเมล็ดข้าวฟ่างให้กระจายออก) เปิด และปิดจุกสำลีสี่โดยเร็ว โดยปฏิบัติในที่สะอาดมืดซิด ไม่มีลมโกรก
5. นำถุงที่ใส่เชื้อเห็ดแล้วไปวางในที่สำหรับบ่มเส้นใย อุณหภูมิอยู่ที่ระหว่าง 25-32 องศาเซลเซียส มาจำเป็นต้องมีแสงไม่ต้องให้น้ำที่ถุงเชื้อจนเส้นใยเห็ดเจริญเต็มถุง สีขาวจะเปลี่ยนเป็นสีนวลมีการรวมตัวของเส้นใยเพื่อเจริญเป็นดอกเห็ดจึงนำไปเปิดถุงให้ออกดอกต่อไป

สถานที่ หรือโรงเรือนสำหรับเปิดดอก

ควรเป็นสถานที่ ๆ สะอาด สามารถรักษาความชื้นและถ่ายเทอากาศได้ดี ไม่ร้อน ก้อนเชื้อเห็ดสกุลนางรม นิยมวางเรียงบนชั้นรูปตัวเอในโรงเรือนสำหรับเปิดดอก ซึ่งควรให้มีความชื้นและการถ่ายเทอากาศ โดยอุณหภูมิภายในโรงเรือนอยู่ระหว่าง 24-28 องศาเซลเซียส และมีแสงสว่างบ้างภายในโรงเรือน

การปฏิบัติดูแลรักษา

ใช้เวลาเจริญในระยะเส้นใยประมาณ 1-1.5 เดือนต่ออาหารเพาะ 1 กิโลกรัม เมื่อเส้นใยรวมตัวกัน ถอดสำลีและคอขวด นำก้อนเชื้อไปวางในโรงเรือนเพื่อให้เกิดดอก รักษาอุณหภูมิอยู่ที่ระหว่าง 24-28 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ประมาณ 70-80 % การถ่ายเทอากาศ ส่วนการให้ความชื้นภายในโรงเรือนไม่ควรให้น้ำค้างอยู่ภายในก้อนเชื้อ และไม่ควรให้น้ำถูกดอกเห็ดโดยตรง ถ้าจำเป็นควรให้เป็นละออง มิฉะนั้นดอกเห็ดอาจจะช้ำและเน่าเสียได้ง่าย โรงเรือนจะต้องมีการถ่ายเทอากาศที่ดี

การเก็บผลผลิต

ดอกเห็ดนางรม นางนวล ภูฎาน และฮังการี ควรเก็บเมื่อดอกบาน แต่ขอบหมวกยังไม่ยกขอบขึ้น หรือบานจนย้วย และควรเก็บดอกเห็ดในช่อเดียวกันให้หมดไม่ควรมีเศษดอกเห็ดเหลือติดค้างอยู่กับก้อนเชื้อเพราะจะเน่า และเชื้อโรค แผลงจะเข้าทำลายก้อนเห็ดต่อไป

ผลตอบแทนที่ได้จากการเพาะเห็ดสกุลนางรม

ค่าลงทุนคงที่ (24,907)

- ค่าโรงเรือนปฏิบัติการ พร้อมโรงบ่มก้อนเชื้อเห็ด ขนาด 6x12 เมตร 11,041 บาท
- ค่าขึ้นวางก้อนเชื้อเห็ดในโรงบ่ม 4,290 บาท
- ค่าโรงเรือนเปิดดอกขนาด 4x6 เมตรพร้อมขึ้นวางก้อนเชื้อเห็ด 6,694 บาท
- ค่าเตาสำหรับวางตั้งนั่งฆ่าเชื้อ 1,342 บาท
- ค่าถังนั่งฆ่าเชื้อ ขนาด 200 ลิตร จำนวน 4 ใบ 1,540 บาท

ค่าลงทุนผันแปร

- * ค่าเชื้อเห็ด ซีลี้อย รำข้าว ปูนขาว ดีเกลือ สำลีถุงพลาสติก จุกประหยัด คอขวดพลาสติก 2.20 บาท และค่าแรงงาน ประมาณถุงละ

ผลตอบแทน

- * ผลผลิตที่ได้ 300 กรัม/ก้อนเชื้อเห็ด
- * ราคาเฉลี่ย 30 บาท/กก.
- * รายได้ 9 บาท/ก้อนเชื้อ
- * ค่าลงทุนผันแปร 2.20 บาท/ก้อนเชื้อ
- รายได้สุทธิ 6.8 บาท/ก้อนเชื้อ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ตำบลละวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 96000
โทรศัพท์ 0-7363-1033, 0-7363-1038 โทรสาร 0-7363-1034
E-mail : cpt_1@idd.go.th Website : www.pikunthong.com

การเพาะเห็ด ในถุงพลาสติก

